1861. N°. 65.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 31 MEI.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 *Centen afgegeven.*

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 30 Mei.

Bij de besteding der werken tot droogmaking van de Middelburgsche polderij, die gisteren te Boskoop plaats had, werden de heeren Gebroeders Janzen, te Nieuwe Diep, aannemers van den bovenwind-vijzel-molen met jaagpadsbrug en vleugelbeschoeijingen voor *f* 33,100, en de heer A. Oudijk te Gouda, aannemer van den onderwind-vijzel-molen met steenen duiker en beschoeijingen voor *f* 46,000.

— De *Staats-Cour.* deelt thans de koninklijke bekrachtiging der vroeger door ons vermelde verkiezingen, door de beide afdeelingen der kon. akademie van wetenschappen gedaan, mede; alsmede die der verkiezingen van de hh. G. Simons, tot voorzitter, en C. J. Matthes, tot ondervoorzitter van de natuurkundige afdeeling, en van de hh. J. de Wal, tot voorzitter, en W. Moll, tot ondervoorzitter van de letterkundige afdeeling.

— Aan de personen die verzocht hebben als leerling-telegrafist in aanmerking te komen, is aangeschreven, om zich voor het vergelijkend onderzoek te 's Gravenhage te doen vinden op Maandag den 10den Junij aanst. Men verneemt dat zich 90 personen daartoe hebben aangemeld. Nog nooit was het getal der adspiranten zoo groot.

— Op last van den minister van binnenl. zaken hebben de commissarissen des konings in de verschillende provinciën de aandacht der gemeentebesturen gevestigd op de betere inzigten, die de wetenschap van den tegenwoordigen tijd omtrent het zoogenaamd schadelijk gedierte heeft doen kennen. In vele gemeenten bestaan verordeningen op het uitdelgen van musschen, eksters, kraaijen, mollen, enz., dieren, welke, in stede van den landbouw tot schade te verstrekken, integendeel als groote vrienden van den landman kunnen beschouwd worden. De minister verlangt, dat de besturen der gemeenten, die dergelijke verordeningen hebben vastgesteld, daarop terugkomen en de bestaande aan eene naauwgezette herziening onderwerpen.

— In de eerste helft van Junij a. s. zal er in den Haarlemmermeerpolder door de Holl. maatschappij van landbouw een algemeene wedstrijd worden gehouden van grasmaaiwerktuigen, hooischudders, paardenharken, wagens of andere voertuigen en handgereedschappen voor den hooioogst.

— Aan de naai-, stik-, zoom- en rimpelmachine, afkomstig uit de fabriek der firma Wheeler en Wilson, te New-York, waarvan voor Nederland hoofdagenten zijn de hh. Martin Kaufmann en C°. te Rotterdam, is door de jury van de tentoonstelling der maatschappij van nijverheid te Parijs, blijkens officieel rapport van 26 April ll., met algemeene stemmen, de groote gouden medaille 1ste kl. toegekend.

— Zaturdag ll. werd te Dordrecht de 19de algemeene vergadering van de gewestelijke Vereeniging Zuidholland van het Nederl. onderwijzersgenootschap gehouden. De heer A. Vogelsang, schoolopziener, hield bij die gelegenheid eene rede over den invloed van het onderwijs en de opvoeding op de vrijheid. Als prijsvraag werd uitgeschreven: »Een leiddraad voor den hulponderwijzer om zich tot hoofdonderwijzer te vormen."

— Van het eiland IJsselmonde schrijft men het volgende: De verandering in de weersgesteldheid sedert eene week heeft eenen gunstigen invloed uitgeoefend op de gewassen in deze streken. De granen, hoewel er jaren geweest zijn, dat zij beter stonden, doen zich vrij algemeen zeer gezond voor. Het koolzaad, dat reeds eenigen tijd bloeit, is veel bijgekomen en geeft de hoop, dat het goed geladen zal zijn. De vroege aardappelen, hier en daar afgevroren, en daardoor in den groei belemmerd, komen nu schoon vooruit. Ook de vruchtboomen, vooral de appelen, bloeijen veel beter, dan men eenige weken geleden zou gedacht hebben; en daar dit bloeijen eenigzins laat geschiedt, is de vrees voor nachtvorsten geringer en de hoop op vruchten levendiger.

— De opening der algemeene nationale tentoonstelling van nijverheid blijft vastgesteld op Maandag 24 Junij. Hoogst aangenaam is het ons, zegt de *H. C.*, te kunnen melden, dat het Z. K. H. den prins van Oranje heeft behaagd, ter kennis van de commissie voor die tentoonstelling te brengen, dat het zijn voornemen is als eere-voorzitter der commissie op te treden, en in persoon de tentoonstelling te openen.

— Het onderzoek, dat te Houtrijk en Polanen is ingesteld, omtrent den brand die aldaar heeft plaats gehad, heeft ten gevolge gehad dat er zware vermoedens zijn gerezen tegen J. G. Ryss, smid, en J. J. Wenteler, wagenmaker, wier werkplaats verbrand is. Beiden zijn door de justitie aangehouden en gevankelijk naar Haarlem gevoerd.

— In de zitting van den gemeenteraad van Amsterdam van gisteren was aan de orde de behandeling van een ontwerp-reglement voor eene gemeentelijke universiteit, door uitbreiding van het Athenaeum Illustre. Door verschillende leden werden bezwaren tegen deze oprigting in het midden gebragt, zooals: dat het getal der hoogescholen in ons land groot genoeg was; dat de finantiële toestand der gemeente die nieuwe opofferingen niet gedoogde; dat het tijdstip slecht gekozen was om nu in concurrentie te treden met rijksinstellingen, op het oogenblik dat de hoofdstad van het rijk eene ondersteuning verzocht, die voor haar van groot gewigt was; ook was het pligt eerst te zorgen voor de goede regeling van het lager onderwijs, dat nog zooveel te wenschen overliet. Door andere leden werd aangevoerd dat thans de leden die de boven opgesomde bezwaren in het midden bragten eene zonderlinge houding aannamen, want dat het beginsel vroeger reeds was aangenomen en dus niet meer behoefde besproken te worden. Door den heer Schimmelpenninck werd eene motie van orde voorgesteld, om de behandeling over het ontwerp onbepaald uit te stellen, waartegen zich vele leden en ook de burgemeester verklaarde. De laatste voerde aan dat men door de oprigting der universiteit slechts wilde waken voor den ondergang eener instelling, die men reeds gedurende 2 eeuwen had bezeten. Ten slotte werd de motie verworpen. In eene aan den avond van dien dag gehouden zitting heeft de raad met 14 tegen 13 stemmen art. 1 van het aan de orde zijnde concept-reglement verworpen.

— Te Tilburg wilde dezer dagen een fabriekarbeider, die zich met eenige jongens aan de grachten van het voormalige kasteel bevond, toonen hoe goed hij zwemmen kon. Toen hij echter de gracht overgezwommen was en terug wilde keeren, begaven hem de krachten en begon hij te zinken. Zijne makkers, die niet konden zwemmen, wilden hem met een boom redden, hetgeen echter niet gelukte, zoodat hij later levenloos opgehaald werd.

— Uit 's Hertogenbosch meldt men dat de regter-commissaris, vergezeld van den officier en waarn. griffier bij de arrond.-regtbank aldaar, zich naar de gemeente Cuyk c. a. heeft begeven, ten einde een onderzoek in te stellen naar eene plaats gehad hebbende verwonding, waarvan reeds vroeger melding is gemaakt. [illegible] wachter der gemeente Linden, wiens vrouw hem eerlang het 17de kind schenken zal. De verwonde is een jongman van 34 jaren, die reeds gedurende 2 jaren een vertrouwelijken omgang met zijne dochter had. De vader had zich steeds tegen het voorgenomen huwelijk verklaard en toen de minnaar op den dag des voorvals te kennen gaf dat hij zich willens of onwillens van zijne dochter zou meester maken, geraakte de eerste hierdoor zoo zeer in drift, dat hij hem den noodlottigen messteek in de linkerborst toebragt, die eene ribbreuk ten gevolge had, en waardoor de verwonde steeds in levensgevaar verkeert.

— Volgens berigten uit Suriname, van 2 Mei, had de buitengewone springvloed van 27 April de rivier voor de stad zoo zeer doen wassen dat de straten op vele punten overstroomd waren en in de buiten-districten veel schade werd aangerigt. Naar men vernam vertoonden vele plantaadjen en kostgronden eene uitgestrekte watervlakte. Aan de rivier Suriname moest men op eenige plantaadjen met kano's naar de rietvelden varen. Op vele punten bezweken de dijken, drong het water met ontzettend gedruisch naar binnen en hervormde het omliggend land in eene onafzienbare watervlakte. Het vee vlugtte naar de hooge plekken. De buitengewone aanwas van het water, waarvan in de kolonie nog geen voorbeeld geweest is, meende men ook te moeten toeschrijven aan de zware regens, die gevallen waren.

— Bij de overweging in de afdeelingen der eerste kamer van het wetsontwerp tot herziening van sommige voorschriften van de wet op de brievenpost zijn van vele zijden bedenkingen tegen dat ontwerp gerezen. Het hoofdbeginsel, de invoering van een uniform-port, was ook het eerste punt, hetwelk de leden zich ter overweging voorlegden. De meerderheid der leden was omtrent de ten-uitvoer-legging van dat beginsel op dit oogenblik ongunstig gestemd, op grond dat men de invoering er van ontijdig achtte en wel uit een tweeledig oogpunt. Ontijdig niet alleen met betrekking tot de geldmiddelen van den staat, maar ook met betrekking tot de eischen eener nog geenszins geheel volkomene post-administratie.

's GRAVENHAGE, 30 Mei.

Z. M. heeft aan den heer F. C. Zillesen, president van het kon. zoölogisch genootschap *Natura Artis Magistra*, te Amsterdam, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van St. Michael 2de kl., hem door den koning van Beijeren geschonken.

— Door Z. M. is benoemd tot regter in de arrond.-regtbank te Deventer mr. H. van Loghem, thans regter-plaatsvervanger in die regtbank; en tot directeur van het postkantoor te Texel, de heer P. de Vries, geagreëerde klerk op het postkantoor te Purmerende.

— Naar men verneemt wordt Z. K. H. de prins van Oranje aanstaanden Zaturdag van zijne inspectiereis alhier terugverwacht. Ook wordt H. M. de koningin-moeder aanst. Dingsdag van Weimar te Soestdijk verwacht.

— Bij den minister van binnenl. zaken is ten behoeve der noodlijdenden

door den watersnood ontvangen: ƒ22, uit Aken; 163.12½, opbrengst van een door den heer G. A. van Dobben, ambachtsheer van Zevenhoven en Noorden, uitgegeven gedicht.

Voor de noodlijdenden op Java is bij het dep^t. van koloniën ontvangen: ƒ200, van de hh. Burlage en Zoon te Amsterdam, uit naam van den heer C. H. Swalue.

— Van hier schrijft men aan de *Midd. Cour.* het volgende: Het is u bekend dat er eene commissie benoemd is om onderzoek te doen naar de oorzaak der hevige oogziekte, die aan boord van de *Evertsen* zoo buitengewoon veel schepelingen heeft aangetast. Men verzekert mij, dat het algemeene gevoelen dier commissie is, behoudens hare nadere opmerkingen en de bijkomende omstandigheden, dat in de nieuwheid en vochtigheid van het hout, tot den bouw van dat schip gebezigd, de voorname oorzaak dier ziekte moet gezocht worden, welke echter in het algemeen van een betrekkelijk goedaardig karakter is, daar bij verreweg de meeste lijders niet de oogappel aangetast, maar alleen de omgeving van het oog aangedaan is.

— In de zitting van de eerste kamer van gisteren heeft de minister van justitie zijne in de vorige zitting afgebroken rede, ter verdediging van het wets-ontwerp nopens eene nieuwe regterlijke inrigting, voortgezet. Aan het slot van die rede zeide hij te erkennen dat het wets-ontwerp niet volkomen was; elk plan zou dit zijn, maar hij hoopte de leden overtuigd te hebben dat het voorgestelde plan het eenig mogelijke was om wel te slagen. Men had hem aangespoord bij verwerping een nieuw wets-ontwerp in te dienen: de geschiedenis dezer zaak van 1843 af was voldoende om aan het welslagen eener nieuwe poging te wanhopen. Zijn hoofdbeginsel van cassatie en appèl in strafzaken zou hij nooit opgeven. Na de aanneming van dit wetsontwerp had hij nog eene gewigtige taak te volvoeren; lange jaren had men getobd om de hoofdbeginselen vast te stellen; eindelijk was dit wets-ontwerp tot stand gebragt, wierd het verworpen, men zou een struikelblok in den weg gelegd hebben om het regtswezen in het algemeen te verbeteren. Nadat nog de hh. Franssen van de Putte en Huydecoper van Maarsseveen en na hen de minister het woord hadden gevoerd werd het ontwerp in stemming gebragt en met 25 tegen 11 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de hh.: van Eysinga, Franssen van de Putte, van der Lek de Clercq, van Swinderen, Cost Jordens, van Roijen, van Weel, Taets van Amerongen, Cremers, Tonckens en de voorzitter.

Vervolgens zijn met algemeene stemmen aangenomen het wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk VIII der staatsbegrooting over 1860, en dat tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1858, en heeft de vergadering een aanvang gemaakt met de beraadslaging over het wetsontwerp tot vaststelling van het XI^{de} hoofdstuk der begrooting over 1861.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 28 Mei.

Te Chatham is dezer dagen het adviesjagt van de *Wellesley* van eene nieuwe koperen huid voorzien en verder voor de dienst hersteld. Volgens de aanteekeningen bij de marine is dit vaartuig nagenoeg 200 jaren oud en, dank zij de goede houtsoort en constructie, nog volkomen bruikbaar voor zijne bestemming.

— Naar men uit New-York meldt, hebben de regeringen van al de slavernij-werende staten van het Westen eenen gezamenlijken stap bij den president Lincoln gedaan, en van hem de stellige belofte ontvangen dat er geen vrede noch vergelijk met het Zuiden zou worden gesloten voor dat de vlag der Unie wederom wapperde op alle eedgenootschappelijke eigendommen, als vestingen, forten, arsenalen, enz.

— Blijkens berigten uit Calcutta rekende men aldaar dat de bevolking van het noord-westen nog gedurende drie maanden de krachtige ondersteuning der regering en der bijzondere liefdadigheid zou behoeven. Indien echter tegen het einde van Junij de gewone regens wegbleven en een tweede jaar van misgewas moest volgen, dan was de ellende niet te overzien.

— De bijdragen voor de noodlijdenden in Indië, alhier ingezameld, bedragen reeds eene som van 97,000 £.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 Mei.

De regering heeft het dezer dagen noodig geoordeeld meer afdoende maatregelen te nemen tot verdediging der koloniën. Ten gevolge daarvan heeft de minister van marine naar alle overzeesche bezittingen de noodige bevelen gezonden tot het onmiddellijk oprigten van inlandsche corpsen, die zoodra mogelijk zich in den wapenhandel moeten oefenen. Te gelijker tijd zijn naar de koloniën aanzienlijke hoeveelheden materieel verzonden.

— Het ontwerp van wet, tot gedeeltelijke wijziging van de thans bestaande wetgeving op de drukpers is door den staatsraad goedgekeurd en zal spoedig bij het wetgevend ligchaam ingediend worden.

— De keizer vertrekt heden naar Havre, om aldaar de verdedigingswerken aan de kusten in oogenschouw te nemen en over de slooping der citadel, waarom verzocht is, te raadplegen.

— Volgens den *Constitutionnel* is aan den drukker en den uitgever van het bekende vlugschrift van den hertog van Aumale hun patent ontnomen, omdat zij reeds vroeger veroordeelingen hadden ondergaan.

— Een aantal der Engelsche werklieden, die dezer dagen deze hoofdstad bezochten, hebben een brief van dankbetuiging gezonden aan den prefect van de Seine, voor het goede onthaal dat hun alhier overal is te beurt gevallen, en vooral voor de gelegenheid die hun werd gegeven om het stadhuis te bezigtigen. Zij verzoeken hem ook hunnen dank aan den keizer over te brengen voor de afschaffing der paspoorten.

— De gemeenteraad van Bagnères-de-Bignore heeft besloten een standbeeld op te rigten voor baron Larrey, chef van de heelkundige dienst bij het leger tijdens het eerste keizerrijk.

ITALIE.

Wegens het versterken van de vestingen Padua en Rovigo door Oostenrijkers, heeft de Sardinische regering besloten ook de vestingw[erken] van Ferrara en Comacchio uit te breiden en te verbeteren.

— De hoofdkrater van den Vesuvius is thans weder aan het we[rk]. Voortdurend hoort men geraas binnen in den berg, en bijna elke m[inuut] wordt er eene massa steenen uitgeworpen, zoodat het zeer gevaarlijk [is] te worden om den krater te naderen. Waarschijnlijk zal er dus sp[oedig] eene grootere uitbarsting plaats hebben.

PRUISSEN.

BERLIJN, 26 Mei.

Aan het station van Gütersloh, op den spoorweg van Keulen [naar] Minden, heeft op den 25sten een groot ongeluk plaats gehad. De sne[ltrein] van Keulen naar Berlijn, die aldaar zonder op te houden voorbijgaat, [is op] een verkeerd spoor geraakt en in vollen vaart op eene stilstaande locom[otief] geloopen. De beide locomotiven werden gedeeltelijk en de goederen-wa[gens] geheel verbrijzeld, de passagiers-rijtuigen werden op elkander of omver[ge]worpen. De machinist is doodelijk en de overige geëmployeerden zijn meer of minder gekwetst; ook eene dame is zwaar gekwetst. De mi[nister] van koophandel, de heer von der Heydt, is onder de gewonden. De sta[tions]chef en de wachter van het excentriek zijn gevangen genomen.

— Te Bromberg is bij het schieten naar den schijf een soldaat op noodlottige wijze omgekomen. Een ander, op 50 voet afstands achte[r]staand soldaat, oefende zich in het mikken en liet door onvoorzi[gtigheid] het geladen geweer afgaan; de kogel trof eerst het wapen van een den eerste staanden soldaat, kaatste hiervan terug en doorboorde d[e borst] van den ongelukkigen militair, zoodat deze, zonder eenig geluid te [geven], dood neêrviel.

— Te Hamm is dezer dagen voor het hof van appel behandeld de [zaak] van een handelaar aldaar, Hermann genaamd, die voor eenige maanden [zijne] betalingen had gestaakt en zijnen crediteuren 3 pCt. had aangeboden. [Het] is gebleken dat het actief 2,654,000 th. bedroeg en dat, wanneer al de [schul]den worden betaald, er nog 3½ silbergroschen zullen overschieten.

Per Telegraaf.

's GRAVENHAGE, 30 Mei. In de zitting van de eerste kamer van [heden] zijn aangenomen, met algemeene stemmen, de ontwerpen tot defi[nitieve] vaststelling van hoofdst. XI (*koloniën*) der staatsbegrooting voor 18[61] betreffende den doortogt van landverhuizers. Ook is aangenomen, [met] 33 tegen 2 stemmen, het ontwerp nopens aardhalingen. Tegen de hh. [...]mers en Bosch van Drakestein. Morgen discussie over het ontwerp [betref]fende de brievenposterij.

PARIJS, 29 Mei. De conferentie voor de Syrische zaken te Kon[stanti]nopel heeft hare derde bijeenkomst gehouden. Turkye heeft zich me[t het] voorstel van Frankrijk, tot de benoeming van een Christelijk hoofd [in Sy]rië, vereenigd.

PARIJS, 29 Mei. Het wets-ontwerp tot afschaffing der vlottende [schaal] op de granen enz., is door het wetgevend ligchaam met 228 teg[en] [...] stemmen aangenomen.

De akademie heeft in eene vereenigde zitting der afdeelingen, met [...] gen 50 stemmen, het voorstel goedgekeurd, waarbij de door den [keizer] ingestelde prijs wordt toegekend aan het werk van den heer Thiers: [*His*]*toire du Consulat et de l'Empire.*

MARSEILLE, 29 Mei. Volgens berigten uit Konstantinopel staat [het] thans met de onderhandelingen met Servië op eenen meer gunstigen [voet]. Men verwacht dat de Turksche regering eenige concessiën aan Servi[ë zal] doen. — Men verneemt dat op nieuw vele Hongaren naar Italie zij[n ver]trokken.

ATHENE, 29 Mei. De gezanten van Engeland en Frankrijk hebben de regering medegedeeld, dat, indien de rust mogt worden gestoord [in Grie]kenland door troepen van die beide mogendheden zal worden bezet.

POOLSCHE GRENZEN, 29 Mei. Te Warschau heeft gisteren tu[sschen] eenige inwoners en de policie eene botsing plaats gehad, wegens het [zingen] van vaderlandsche liederen. De rust is door de gendarmerie hersteld. [De] bevolking is aangemaand zich rustig te gedragen, onder bedreiging [dat an]ders gestrenge maatregelen zullen genomen worden.

PETERSBURG, 30 Mei. Het *Journ. de St. Petersbourg* berigt [dat de] heer Soukhazanett tijdelijk belast is met de administratie van het [ko]rijk Polen, met de regten van adjunct-stedehouder des keizers. A[an den] heer Milatine is de leiding van het dep. van oorlog opgedragen.

MADRID, 30 Mei. De *Correspondencia* zegt dat men geen vrees [be]hoeft te koesteren voor eenen oorlog met Marokko. De regering heeft [be]wegens de aanhangige geld-quaestie geen oorlog te ondernemen.

INGEZONDEN.

Over den arbeid van kinderen in de Fabrieken.

II.

In ons N°. I hebben wij in korte trekken aangetoond hoe de vro[egtijdige en] langdurige arbeid van jeugdige fabriekarbeiders op hunne physieke, in[tellec]tueele en moreele ontwikkeling vernietigend werkt. Wij nemen [daarvan] geen enkel woord terug. Wij hebben de overtuiging, dat ieder, w[ie] hij niet met opzet de oogen sluit voor hetgeen in de fabrieksteden [en] in onze stad ten dezen geschiedt, eindelijk, na een nauwkeurig ond[erzoek] van den toestand, voor de kracht der waarheid zal moeten zwichten. [Wij] maken wij de woorden van eenen hooggeachten geleerde tot de [onze,] die ergens zeide: »Na een oppervlakkig onderzoek is het mij geble[ken,] »welligt dat door eene nauwkeurige opsomming van feiten dat gevoelen »nog versterkt worden zal, dat het bedoelde kwaad in de fabrieksted[en] »ook in onze stad bestaat, en dat het noodzakelijk is dat dit [kwaad] »worde verbeterd." Hij voegde er nog dit bij: »De natie en het [...] »is daarvan nog niet overtuigd; dat kwaad moet allen kenbaar wo[rden,] »zoodat men algemeen naar herstel wenscht; doch eerder kunnen wij »aan niets doen."

Met die laatste phrase konden wij ons niet vereenigen. Wij gel[ooven,] het zij met de meeste bescheidenheid gezegd, dat op ieder de verpli[gting] rust om een kwaad in zijne ontwikkeling te helpen stuiten, zoo [als het] te roeijen. Het kwaad loont zijn meester! En een bestaand gebrek [roept] tot hervorming! Maar wij gevoelen sympathie voor den man, wie[ns hel]dere blik in de toekomst, bij eene verstoring op natuurlijk en geleidelijk

bied, eene abnormaliteit bespeurt, welke misbruik en kwaad gaat te weeg brengen; en die uit menschlievendheid zich geroepen acht om in tijds de natie en het publiek hierop te wijzen, opdat er niet uit lijdelijkheid actie, uit actie hevige reactie geboren worde; en daardoor, zooals thans, op het industrieel gebied een schok worde te weeg gebragt, die zich gevoelig openbaart, in den tegenstand van sommige industriëelen en van enkele staathuishoudkundigen. Onder de eersten namelijk zijn er, die meenen dat hunne industrie daarbij schade lijden zal; onder de anderen, die wel wettelijke regeling verlangen, maar alleen door den drang der omstandigheden gevorderd, in plaats van een initiatief als voorbehoedmiddel van een sluimerend en ontwakend kwaad.

Wij willen ook voor zeer vrijzinnig gehouden worden en wij laten de maatschappij gaarne aan hare vrije ontwikkeling zonder eenige belemmering over; doch wij teekenen protest aan, wanneer een gedeelte der maatschappij door eene verkeerde toepassing van vrijheid daarbij schade lijdt. Daarom aarzelen wij niet ons met kracht daartegen te verzetten, al was het ook dat onze stem geen weerklank vond, en als die van een roependen in de woestijn ware!

Maar onze stem vond reeds weerklank. Eere zij toegebragt aan de industriëelen in ons vaderland; en al kunnen zij zonder eene wettelijke regeling dit kwaad niet tegengaan, het is door hen opgemerkt en zij zien met verlangen uit naar het tijdstip, dat, bij eene milde wet voor industrie en fabriekarbeiders beiden, de wederkeerige belangen voor de toekomst worden gewaarborgd. De vereeniging voor industrie en handel in Twenthe heeft aan dien toeleg ook onlangs het schoonste en meest loyale blijk gegeven. Zij heeft zich tot de hooge regering gewend met het eerbiedig verzoek om eene wettelijke regeling op den arbeid der fabriekskinderen. Deze is toch als de meest welluidende weerklank van de stem, die het eerst in ons vaderland, uit onze stad is uitgegaan. Ook in Twenthe had deze aangelegenheid hare krachtige tegenstanders, die hun gevoelen in de nieuwsbladen hebben geopenbaard. Is het geen heerlijk verschijnsel, dat de wensch tot herstel thans uit den boezem der industrie zelve komt? Zet dit niet de schoonste kroon op onze voorafgegane beschouwingen? Vormt dit niet de schoonste harmonie? Drukt het niet het zegel op ons beweren, dat de oorzaak van het toenemend kwaad niet te wijten is aan de industriëelen, maar wel aan de onverschilligheid der ouders? De industriëelen verklaren, dat het kwaad bestaat, en dat het hunne vrije ontwikkeling stoort, en dat zij de toekomst met verval bedreigt. Zij gewagen niet van eene onvolkomenheid ook bij de meest gunstige verkregene uitkomsten hunner tegenwoordige industrie, maar zij willen het gaarne erkennen dat bij de toenemende winst hun kapitaal als de vrucht van hunnen onvermoeiden ijver er toch eene leemte door hen ontwaard wordt in de arbeidende klasse, die bij het ruimer loon al minder en meer verachtert.

In de fabriekstad Gent met hare 10,000 arbeiders, alleen voor de katoenen spinnerijen, is eene stem opgegaan. De industriëelen daar hebben, in vereeniging met een veertigtal kamers van koophandel en philanthropische inrigtingen, een verzoek gerigt tot de Belgische vertegenwoordiging om eene wettelijke regeling op den leeftijd en duur van den arbeid der kinderen in de fabrieken, al was het dan ook maar alleen voor de katoenspinnerijen. Dieselfde industriëelen wegen zulks, die nog voor weinige jaren krachtig zich hadden verzet tegen eene destijds ontworpen en aanhangige wet te dier zake, die ten gevolge daarvan ook was gevallen. Zij toonen met cijfers aan, dat op de verschillende leeftijden van 8 tot 12 jaar drie pCt. kinderen arbeiden van de 10,000 werklieden, en dat de misbruik aanleiding geven zal tot nadeel, ja tot ondergang der industrie.

En wat zien wij in de plaats onzer inwoning? Wij noemen Leyden, niet dat het in andere fabrieksteden van ons land zoo veel beter gesteld is, maar omdat wij met deze plaats beter dan met andere bekend zijn.

Reeds bij de jongste volkstelling verkreeg men 8 pCt. kinderen van beneden de 14 jaar, maar zulke tabellen op dit punt kunnen nimmer tot grondslag worden aangenomen, omdat zij gebrekkig worden ingevuld naar luid der opgaven door de hoofden der gezinnen. Ja, wij aarzelen niet het hier mede te deelen dat het getal der jeugdige fabriekarbeiders in Leyden verbazend groot is, want in acht der voornaamste fabrieken, tellende p. m. 1500 werklieden, zijn er 25 pCt. kinderen beneden de 14 jaar werkzaam. In de fabriekstad Tilburg arbeiden geene kinderen beneden de 12 jaar.

Het kan niet anders of zulk een gebruik van zoo vele kinderen moet ook zeer nadeelig werken op de voortzetting van het onderwijs, dat de kinderen tot hun 8ste jaar genoten. Uit naauwkeurige opgaven is het gebleken, dat van de werkklasse slechts 37 pCt. kinderen gebruik maken van het lageronderwijs op de scholen, terwijl 63 pCt. tusschen de 8 en 14 jaar dat onderwijs geheel verzuimen. Onder die 37 pCt. zijn nog begrepen die kinderen, aan welke des middags of des avonds slechts een enkel uur overschiet om de scholen te bezoeken.

Is het nu te verwonderen, dat de physieke, moreele en intellectueele ontwikkeling der jeugdige werkklasse daarbij groote schade lijdt? Blijkt het niet uit de doodregisters, dat van zulke kinderen in den jeugdigen leeftijd velen bezwijken? Is het niet gebleken uit de tabellen der militie-pligtigen, dat de helft onbruikbaar is voor den soldatenstand. Verdient het geene opmerking dat van het jaar 1848 tot 1858 van de 3636 militie-pligtigen 1722 voor de dienst ongeschikt waren? Behoeft het nu nog nader betoog, dat de kinderen uit de fabriekarbeiders geboren de kenmerken dragen van verwaarloosde physieke ontwikkeling der ouders?

Groot is ook de schade, die door den vroegen en langdurigen arbeid aan de zedelijkheid der jeugd wordt berokkend; want het is van algemeene bekendheid, dat de werkman op meer gevorderden leeftijd meestal het lezen, schrijven en rekenen zijner jeugd is vergeten en dat hij eene onwetendheid openbaart, die hem geheel onvatbaar maakt om bedacht te zijn op doeltreffende middelen om zijnen toestand te verbeteren, en om zijn maatschappelijk en huisselijk leven dienstbaar te maken aan de vermeerdering zijner stoffelijke welvaart. Dit gaat ook hand aan hand met de veronachtzaming van zijn godsdienstig leven. De geest is onvatbaar tot opneming en aankweeking van den godsdienstigen indruk. Wij stemmen gaarne toe, dat de godsdienst de zedelijkheid moet bevorderen, maar er moet intellectualiteit aanwezig zijn, dat is met andere woorden: »begrip om indrukken te ontvangen en op te nemen," »om te denken en dienovereenkomstig met verstand te handelen." Maar als de physieke krachten zijn vernietigd door allerlei oorzaken, maar die altijd gevolgen zijn van te vroegen en te langdurigen arbeid, en als ook de intellectualiteit daaraan is prijs gegeven, door een van zelf daaruit voortvloeijend verzuim van onderwijs, dan zoekt men te vergeefs naar zedelijkheid en godsdienst.

Wij hebben geen plan om een pennenstrijd uit te lokken over dit gewigtig onderwerp. Wij deelden eenvoudig ons gevoelen mede, en laten het gaarne aan den belangstellenden en nadenkenden lezer over, om of onze zienswijze de zijne te maken, of de oorzaken van het kwaad van eene andere zijde te beschouwen. De slotsom zal, wij zijn er zeker van, altijd deze zijn, dat bij een onpartijdig oordeel iedereen den vroegen en langdurigen arbeid der jeugd, zoo als die thans gevonden wordt, afkeurt en gaarne een steen zal willen aanbrengen tot voltooijing van het algemeen gebouw tot volmaking der menschelijke maatschappij.

Eindelijk, hetzij nog eens herhaald, wij keuren den vroegen arbeid der jeugd niet af, wij oordeelen het zelfs wenschelijk dat zij reeds vroeg zich aan arbeid leere gewennen, maar langer dan 6 uren arbeid daags moet er van kinderen van 8 tot 12 jaar niet gevergd worden. Het voornaamste middel om heilzaam voor de toekomst te werken is de physieke, intellectueele en moreele ontwikkeling der jeugd! Deze is het toekomstig volk, en wanneer die jeugd verstandelijk en zedelijk wordt ontwikkeld, dan ligt daarin de kern voor toekomstig volksgeluk en vermindering van pauperisme. Z.

STADS-BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, —

Gezien de adressen van: *a.* WILLEM JAN VAN DEN ORDEL, stalhouder, wonende alhier, waarbij deze verzoekt, het pakhuis in de Pieterskerkstraat, geteekend Wijk IV. N°. 543, te mogen doen inrigten tot *paardenstalling* en *koetshuis*, alsmede op de daarachter gelegene opene plaats eene geschikte gelegenheid tot *berging van meststoffen* te mogen daarstellen; *b.* ARIE VROOMESTEYN, mede alhier woonachtig, om vergunning tot het doen plaatsen van een *fournuis* met *ketel* in het achterste gedeelte van zijn huis op het Levendaal, Wijk II. N°. 347.

Gelet op het Koninklijk besluit van den 31sten Januarij 1824, rakende vergunningen ter oprigting van sommige Fabrieken en Trafieken;

Doen te weten, dat tot het hooren der eigenaars en bewoners van de naastbijgelegene en belendende panden, ten opzigte der informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd op het Raadhuis dezer Gemeente, op Maandag den 3den Junij aanst., des voormiddags ten 11 ure; zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen die verzoeken op dien tijd in te brengen, terwijl, bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden zich tegen de inwilliging niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
LEYDEN, 30 Mei 1861. STOFFELS, Weth., 1°. Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

Burgerlijke Stand.

Van den 23 tot en met den 29 Mei 1861.

BEVALLEN: S. M. Dil, geb. Coronel, D. — M. S. Fontein, geb. Stek, D. — C. G. van Dorsten, geb. Leembroek, D. — C. P. Sala, geb. Knaapen, Z. — I. J. E. Keuls, geb. Gerritsen, Z. — M. Groen, geb. Segaar, D. — K. de Heer, geb. Smit, D. — M. Maris, geb. Versluys, Z. — S. T. M. de Koning, geb. Delvalle, D. — M. Lepelaar, geb. Altona, Z. — S. C. Bleyie, geb. Verbeek, Z. — J. Brakel, Z. tweel. — P. H. van der Kaay, geb. Golton, D. — M. van der Stok, geb. van den Broek, D. — M. W. Brouwer, D. — J. Hanselaar, geb. Provoo, Z. — T. Barendse, geb. Wouters, Z. — J. van der Tuyn, geb. Gysman, Z. — W. M. du Pon, geb. de Nie, Z. — M. Korenhof, geb. van der Linden, Z. — C. M. van der Horn, geb. Hemerik, Z. — C. E. Smit, geb. Lawal, D. — J. M. Kraan, geb. Kerkvliet, D. — M. J. Boerma, geb. Teunissen, Z. — E. Breedevelt, geb. Fakkel, Z. — A. van Ulden, D. — C. van Schooten, Z.

GEHUWD: P. J. Vervark, Jm. en C. van Leeuwen, Jd. — G. W. Huls, Jm. en C. P. Schild, Jd. — M. Rijken, Jm. en C. Ligtvoet, Jd. — J. Bavelaar, Jm. en J. Overveld, Jd. — H. W. Vreugdenburg, Jm. en C. E. Blöte, Jd. — J. van der Waard, Jm. en S. L. Batist, Jd.

OVERLEDEN: W. Langeveld, Z., 3 d. — J. M. van Venetie, D., bijna 6 m. — M. M. J. van de Ven, D., bijna 6 m. — H. Lipse, Z., 5 w. — A. Tisseur, 18 j. — A. Kaaper, 72 j. — Geertra Joha Alenson, 17 j. — J. F. Sandifort, 41 j. — G. Smulders, Z., 2 j. en 2 m. — J. J. Kok, Z., ruim 3 m. — J. J. Oostveen, 74 j. — C. J. Hakkenberg, D., bijna 4 m. — J. Karreman, Z., 4 w. — C. M. Langezaal, D., ruim 5 m. — Dorothea Huter, 25 j. — E. Boehmer, D., 3 m. — M. Bytel, D., 6 w. — J. M. Werter, D., bijna 4 m. — R. C. Vink, Z., 1 j. en 2 m. — S. Diemel, geb. Montagne, 73 j.

AKADEMIE-NIEUWS.

UTRECHT, 29 Mei. De senaat onzer hoogeschool heeft in een dezer dagen gehouden vergadering, op voorstel der verschillende faculteiten, besloten, de volgende heeren honoris causa te promoveren: tot doctoren in de bespiegelende wijsbegeerte en letteren de hh. mr. G. Mees Azn., vroeger hoogleeraar te Deventer, thans regter in de arrond.-regtbank te Rotterdam, en H. Neubronner van der Tuuk, afgevaardigde van het Nederl. bijbelgenootschap te Amsterdam; tot doctor in de geneeskunde den heer G. F. Pop, inspecteur-generaal van de geneeskundige dienst bij 's rijks zeemagt, te 's Hage; tot doctor in de wis- en natuurkunde den heer J. P. Delprat, gen.-majoor der artillerie, lid van de tweede kamer der staten-generaal, te 's Hage; tot doctoren in de godgeleerdheid de hh. B. Glasius, predikant te Geertruidenberg, en C. G. Montyn, predikant te Utrecht; tot doctor in het Romeinsch en hedendaagsch regt den heer staatsraad G. Holtius, voormalig inspecteur-generaal der registratie en domeinen, te 's Gravenhage. De plegtige uitreiking der diplomata zal bij gelegenheid der aanstaande akademische feestviering, op een nader te bepalen dag der maand Junij, in de gehoorzaal der hoogeschool plaats hebben.

De Literarische Faculteit te Leiden zal *admissie-examen* houden, behalve in de maand September, op Maandag den 24sten Junij e. k. Zij, die in de laatstgenoemde maand dat examen wenschen af te leggen, worden uitgenoodigd zich vóór den 16den Junij, met opgave hunner woonplaats, schriftelijk daartoe aan te melden bij den Secretaris der voornoemde Faculteit
J. G. HULLEMAN.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van eenen **Zoon** Vrouwe M. D. NEDERBURGH, geboren TYKEN.
WARMOND, 26 Mei 1861.

Heden beviel ontijdig van een **Zoon** ADRIANA HENDRIKA SCHAAP, hartelijk geliefde Echtgenoote van
'S HAGE, 28 Mei 1861. M. M. COUVÉE.
Eenige kennisgeving.

Heden overleed plotseling mijn geliefde Echtgenoot PETRUS SAMWEL, in leven *Timmerman* alhier, in den ouderdom van ruim 51 jaren.
LEIDEN, 28 Mei 1861. Wed. SAMWEL, geb. REUVENKAMP.
Algemeene kennisgeving.

Voor de vele blijken van deelneming bij het overlijden van onzen geliefden oudsten Broeder en Behuwdbroeder NICOLAAS JOHANNES TEERLINK, zoowel als voor de welwillende belangstelling, zoo ruimschoots gedurende mijne ziekte ondervonden, betuig ik ook namens mijne Zuster, Broeder en Behuwdzuster onzen opregten dank.

LEYDEN, 31 Mei 1861. C. TEERLINK.

De **Rangregeling** in den insolvent verklaarden boedel van C. B. RIGHART VAN GELDER, *Winkelier* te *Leiden*, is op heden ter Griffie der Arrondissements-Regtbank alhier, ter inzage van een ieder, gedeponeerd.

De Curator in het Faillissement,

LEIDEN, 31 Mei 1861. VAN LIMBURG STIRUM.

Allen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den boedel van DANIEL COLLET, in leven *Koopman*, gewoond hebbende te *Leyden* en aldaar op den 5den Mei 1861 overleden, worden verzocht daarvan vóór of op den 15den Junij 1861 **opgave of betaling** te doen ten Kantore van den Notaris A. VAN LEEUWEN, te *Leyden*.

ZANGVEREENIGING.

Laatste Zomer-Repetitie

MET ORKEST,

door welwillende medewerking van HH. Leden van de

Vereeniging van Leidsche Musici;

in de STADS-GEHOORZAAL op Zaturdag 1 Junij.

Aanvang des avonds te 7 ure precies.

A. J. WETRENS.

GYMNASIUM.

Aangezien door den Gemeenteraad van *Delft* is besloten tot het aanstellen van een vijfden DOCENT aan het Stedelijk Gymnasium, in het bijzonder voor de **Moedertaal**, de **Geschiedenis** en de **Aardrijks-, Oudheid- en Letterkunde**, worden Litt. Hum. Candidaten of Doctoren die voor genoemde betrekking, waaraan een honorarium van *ƒ*1000 is verbonden, in aanmerking wenschen te komen, uitgenoodigd zich, liefst in persoon te adresseren bij den Ondergeteekende voor 15 Junij ek.

Dr. P. J. A. H. VERMEULEN,

DELFT, 29 Mei 1861. Curator Secretaris.

De Ondergeteekende berigt hiermede zijnen geëerden Stadgenooten dat hij, bij zijne sedert jaren gevestigde **Tabaks- en Sigaren-Affaire** op de HAARLEMMERSTRAAT, *hoek Bakkersteeg*, welke door hem bij voortduring wordt gedreven, eene tweede aanvaard heeft op de BREEDESTRAAT, *hoek P. K. Choorsteeg*, Wijk IV. No. 309, alwaar mede *Tabak*, *Snuif en Sigaren*, in alle qualiteiten, voorhanden zijn. Hij zal zich vooral toeleggen op het leveren van **echte Havanah's, Manilla's** enzv., terwijl tevens alle andere soorten van Sigaren bij hem, zeer goed, verkrijgbaar zijn, en neemt de vrijheid ook deze nieuwe zaak, welke op 1e Junij geopend wordt, beleefdelijk aan te bevelen in dezelfde welwillendheid, welke hij tot hiertoe steeds zoo ruimschoots mogt ondervinden.

30 Mei 1861. H. J. SMITS.

VERKOOPING,

van eene buitengewone fraaije collectie **Japansche en Chinesche Goederen**, als: Dames-Werkdoozen en dito Bakken, Cachetten, Schaakspelen, Bladen, Porseleinen Vazen, Beelden enz., enz. Te bezigtigen op Maandag den 3 Junij a. s., des namiddags van 2 tot 5 ure particulier, en Dingsdag voor een ieder en hetwelk verkocht zal worden op Woensdag den 5 Junij des voormiddags ten 11 ure, aan het VERKOOPHUIS op de Hooigracht.

Abshaubbin's Anti-Rhumatische Watten.

Groot zijn de vorderingen welke de Abshaubbin's Anti-Rhumatische Watten op het gebied der geneeskunde maken, daar hunne genezende kracht aan wonderen grenst. Ieder lijder die aan de volgende pijnen hetzij jicht, kramp-, buik-, borst, hoofd-, kies-, tand- of schouderpijn, pijn in de gewrichten, armen, beenen of welke kwalen meer van rhumatischen aard en door koude of vochten veroorzaakt, lijdende is, wordt door het gebruik dezer Watten volkomen hersteld. Brand, roos, uitslag of jeuking der huid doen zij op eene voor het ligchaam onschadelijke wijze geheel verdwijnen. Zij die van deze Watten gebruik maken, zullen spoedig ondervinden dat zij snel, krachtig en zeker werken, en dat zonder eenig nadeel toe te brengen aan andere middelen, noch aan kwalen van anderen aard schadelijk te zijn. Ieder pakje met een gebruiksaanwijzing voorzien, en die wordt aanbevolen bij het gebruik te volgen, kost slechts 25 cents, een prijs die niemand moet tegenhouden om het middel aan te wenden. Verkrijgbaar aan het Hoofd-Depot bij

A. BREETVELT Az.,
Delft, Groote Markt, nevens de Waag,

die deze Watten, o. a. verkrijgbaar heeft gesteld bij

A. van 't Hooft, Leiden, Maarsmansteeg bij de Vischmarkt.
N. J. Sanders Gz., Leiden, Haarlemmerstraat.
N. W. Beuzemaker & Co., Leiden.
G. Wilhelmus, Woerden.
Mej. de Wed. Bosman, Gouda.
Gebr. Kauling, Gouda.
Gebr. Kauling, Alphen.
C. B. Verheul, Oudewater.
L. den Ouden, Soetermeer.
Wed. Boon, Leidschendam.
W. Ligthelm, Voorburg.
A. Bots, Nieuwkoop.
Wed. C. van der Meer, Noordwijk.
E. van Mansum, Hillegom.
J. Knol, Haarlemmermeer.
A. de Vink Sr., Boskoop.
J. B. E. C. Schlatman, Bodegraven.
En meer depôts in andere plaatsen.

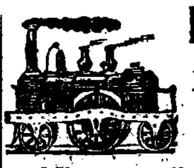

HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG-MAATSCH

Beginnende op den 2 Junij zullen worden uitgegeven des Zo

RETOURBILLETTEN

geldig voor alle treinen van dien dag, tegen ongeveer **half geld** tarief aan alle Stations en Bestelkantoren *gratis* verkrijgbaar.

Des **Zondags** zullen loopen de volgende **extra-treinen** als:

Des ochtends ten 7 ure uit *Amsterdam*
» 7 » 30 min. uit *Haarlem* } naar *'s Hage.*
» 8 » 30 » » *Leiden*

Des namiddags ten 4 ure } van *Haarlem*
en des avonds ten 9 ure 15 min. } *Amsterdam.*

Des avonds ten 10 ure 30 min. van *'s Gravenhage* naar *Le*

De Administrate

AMSTERDAM, 25 Mei 1861. J. W. BAKE.

IN NAAM DES KONINGS.

VERKOOPING OP REGTERLIJK GEZAG.

Op Dingsdag den vierden Junij 1861, des voormiddags ten *tien* men ten huize van CORNELIS MEYBURG, te *Oudshoorn*, Wijk 205, ter requisitie van Zijne Excellentie, den Heer Minister van Fi ten overstaan van DAVID FREDERIK MARINUS KRÖLLER, A bij 's Rijks Belastingen, wonende te *Oudshoorn*, aan de meest tegen gereede betaling, publiek verkoopen: Eene hoeveelheid div nen, Gedistilleerd en Bessensap, zoo op fusten als gebotteld, ledige Flesschen en Kruiken enz., geraffineerd Zout en Pekel en zach Meubelaire Goederen, diverse Lijnwaden, Porselein, Glas-, Aarden-, Tin- en Blikwerk, mitsgaders Gouden, Zilveren en Juweelen Voo als: Horologiën en Tafelzilver en wat verder ten verkoop zal aangeboden.

Zullende echter bij betaling der schuld of verzet de verkooping niet do

Zegt het voo

Heden verschijnt bij DE BREUK & SMITS in de Nieuwsteeg al

Vóór en na Pinksteren,

NABETRACHTING VAN HET PINKSTERFE

naar Johannes XIII: 36b.

DOOR

D. CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE.

Prijs 25 Cents.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, WOENSDAG 29 Mei.

	pCt.	Laagste.	Hoogste.	Gebl.
NEDERLAND.				
W. Schuld	$2\frac{1}{2}$	$63\frac{1}{16}$	$63\frac{1}{8}$	$63\frac{1}{8}$
Dito	3	$75\frac{5}{8}$	$75\frac{7}{16}$	$75\frac{7}{16}$
Dito	4	$98\frac{11}{16}$	$98\frac{13}{16}$	$98\frac{13}{16}$
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	$91\frac{1}{2}$	—	—
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	—	—	—
O. I. Leening	4	$96\frac{1}{8}$	$96\frac{1}{4}$	$96\frac{1}{4}$
Aand. H. Spw.	$4\frac{1}{2}$	—	—	—
Dito Rijn-Spw.	$4\frac{1}{2}$	—	—	—
BELGIE.				
Cert. *Rothsch.*	$2\frac{1}{2}$	—	—	—
SPANJE.				
Obligatiën	$1\frac{3}{4}$	$43\frac{1}{16}$	$43\frac{7}{16}$	$43\frac{5}{16}$
Dito Buitenl.	3	$50\frac{1}{2}$	$50\frac{5}{8}$	$50\frac{1}{2}$
Dito Binnenl.	3	$48\frac{7}{8}$	$49\frac{1}{8}$	$49\frac{1}{8}$
Bew. Coupons.		$5\frac{5}{8}$	—	—
PORTUGAL.				
Oblig.	3	$46\frac{3}{4}$	$46\frac{13}{16}$	—
Dito 1856/59	3	$46\frac{3}{8}$	$46\frac{7}{16}$	--
RUSLAND.				
Obl. *Hope*&Co.	5	103	—	—
Dito 1828/29	5	$101\frac{1}{2}$	--	—
Cert. 1831/33	5	—	—	—
Dito 1840	4	$76\frac{7}{8}$	—	—
Dito *Stieglitz*	4	$76\frac{3}{4}$	$76\frac{13}{16}$	—
Dito Nieuwe	4	—	—	—
Dito 5e Serie	5	$82\frac{3}{4}$	$82\frac{7}{8}$	$82\frac{7}{8}$
〃 1855, 6e Ser.	5	95	$95\frac{1}{8}$	$95\frac{1}{8}$

	pCt.	Laagste.	Hoog[illegible]
Dito 1859	3	$61\frac{3}{4}$	—
Inschr. in Ass.	6	—	—
Cert. van dito	6	$55\frac{1}{2}$	—
Spoorw. volgef.		191	19[illegible]
POLEN.			
Aand. 1835	*f*	164	—
Dito Oblig.	4	—	—
PRUISSEN.			
Oblig. 1859	5	105	—
Aand. 1854	$3\frac{1}{2}$	—	—
OOSTENRIJK.			
Oblig. bij *Goll*	5	53	—
Dito	4	$42\frac{1}{2}$	—
Dito Metall.	5	46[illegible]	46[illegible]
Dito zilv. nat.	5	$53\frac{7}{8}$	54[illegible]
Dito bet. Amst.	5	$68\frac{3}{8}$	68[illegible]
Dito 1847/52	$2\frac{1}{2}$	$24\frac{1}{2}$	24[illegible]
BRAZILIE.			
Geldl. 1824	5	98	—
PERU.			
Geldl. 1824	$4\frac{1}{2}$	—	—
VENEZUELA.			
Oblig.	3	—	—
GRENADA.			
Oblig.	4	$13\frac{9}{16}$	13[illegible]
MEXICO.			
Oblig. 1851	3	21	21[illegible]

Slotkoersen, heden 30 Mei.

(*per Telegraaf.*)

Ned. W. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{3}{16}$	
Dito	3 〃	$75\frac{1}{2}$	
Dito	4 〃	$98\frac{7}{8}$	
Handelm.	$4\frac{1}{2}$ 〃	$135\frac{3}{4}$	
SPANJE, Oblig.	$1\frac{3}{4}$ 〃	$43\frac{3}{16}$	
Dito Binnenl.	3 〃	$48\frac{3}{4}$	
Dito Buitenl.	3 〃	$50\frac{5}{8}$	
PORTUGAL, te L.	3 〃	$46\frac{3}{4}$	
Dito Oblig. 1856/59	3 〃	$46\frac{3}{8}$	

RUSLAND, bij *Hope*& Co.	5 pC[illegible]	[illegible]
Dito bij *Stieglitz & Co.*	4	[illegible]
Dito Certif. 6e Serie	5	[illegible]
Dito Spoorweg volgef.		[illegible]
OOSTENRIJK, Metalliek	5	[illegible]
Dito 1847/1852	$2\frac{1}{2}$	[illegible]
Dito betaalb. te Amst.	5	[illegible]
Dito Zilv. Nat.	5	[illegible]
MEXICO, Oblig. te L.	3	[illegible]

Illinois 88. Grieken $6\frac{3}{16}$.

Londen, Consols $91\frac{5}{8}$. **Parijs,** Fr. Rente 69.25. **Weenen**

Metall. 5 pCt. —.—. Id. Nat. —.—. Wissel Londen —.—.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.